

Rekomendacijos mokytojams, ugdantiems sutrikusio intelekto vaikus

Ką reikėtų žinoti apie sutrikusio intelekto vaikus?

- ❖ Intelektas sutrikimas – tai gebėjimų nukrypimas nuo normos, sukiantis elgesio, emocijų bei socialinio prisitaikymo sutrikimų.
- ❖ Pagal specialiųjų poreikių asmenų sutrikimų ir jų laipsnių nustatymo ir specialiųjų poreikių asmenų priskyrimo specialiųjų ugdymosi poreikių grupei tvarką (Valstybės žinios Nr. 84, 2002) išskiriami 4 intelekto sutrikimų laipsniai: nežymus, vidutinis, žymus ir labai žymus.
- ❖ Protinės veiklos sutrikimą gali sukelti centrinės nervų sistemos ligos (meningitas, encefalitas ir kt.), galvos smegenų traumas, paveldėjimas, įvairūs žalingi veiksniai.
- ❖ Protinio atsilikimo atveju dominuoja mąstymo neišsivystymas, pažinimo procesų sutrikimai (suvokimo, atminties, dėmesio, kalbos ir kt.)
- ❖ Protiškai atsiliekantys vaikai pasižymi ryškia valingos veiklos stoka. Dėl savo mąstymo ypatumų jie nepajėgia organizuoti savo veiklos, jiems būtina ugdytojų ir artimųjų pagalba.
- ❖ Sutrikusio intelekto vaikai patiria sunkumus visuose mokomuosiuose dalykuose.
- ❖ Sutrikusio intelekto mokiniai gali būti ugdomi derinant Bendrąsias ir Specialiąsias programas (jei ugdomi integracijos forma) arba pagal Specialiąsias programas (jei ugdomi specialiosiose mokyklose ar specialiosiose klasėse).
- ❖ Svarbu žinoti, kad sutrikusio intelekto vaikas mokosi vadovaudamasis ne loginiu mąstymu, bet mechaniniu mokymusi. Svarbus nuolatinis kartojimas.

Kaip galime padėti?

- ❖ Remkitės mokinio stiprybėmis ir turimais gebėjimais sudarydami individualią ugdymo programą.
- ❖ Kiekvieną pamoką kelkite realius mokymo tikslus, kad mokinys galėtų patirti sėkmę.

- ❖ Suteikite mokiniui dėmesį ir pagalbą, nes be jūsų jis negali mokytis.
- ❖ Ypatingą dėmesį kreipkite į mąstymo, pažintinių interesų ugdymą, kalbos plėtotę.
- ❖ Teorinį mokymą sumažinkite iki būtiniausio, prieinamiausio minimumo.
- ❖ Naujai pateikiamą informaciją susiekite su ankstesne, t.y. ankstesnių pamokų mokomąja medžiaga bei akcentuokite pagrindinius teiginius, dalykus. Orientuokitės į praktinę veiklą, nes praktinis veiksmas padeda geriau įsiminti.
- ❖ Nevenkite atraminės ir kitokios vaizdinės medžiagos (konkrečios, nesudėtingos, tačiau išsiskiriančios forma ir spalva), padedančios suvokti ir įsiminti pateikiamą informaciją.
- ❖ Daugiau laiko skirkite kartojimui, įtvirtinimui.
- ❖ Palaikykite glaudžius tarpdalykinius ryšius (pvz. gramatikos taisyklės įtvirkinkite matematikos, pasaulio pažinimo pamokų metu, o skaičiavimo įgūdžius tobulinkite kūno kultūros pamokų metu ir pan.)
- ❖ Pateikite trumpas ir aiškias suformuluotas instrukcijas užduotims atlikti. Įsitinkite, ar vaikas suprato ir žino, ką daryti.
- ❖ Mokykite pasinaudoti įvairiais informacijos šaltiniais: vadovėliais, sąsiuviniais, lentelėmis ir kt.
- ❖ Siekdami išlaikyti mokinio aktyvumą bei dėmesį, kaitaliokite veiklos būdus, nelabai įdomias užduotis su tokiomis, kurios jam patinka. Skirkite nedaug užduočių vienu metu bei pakankamai laiko joms atlikti. Skatinkite klausti, jei nežino ar nesupranta.
- ❖ Mokykite planuoti savo veiklą, užduotis atlikti iš eilės, pagal jų svarbą.
- ❖ Mokykite kritiškai vertinti savo ir kitų darbo rezultatus. Akcentuokite stipriąsias savybes, teigiamus bruožus, venkite viešo kritikavimo.
- ❖ Sudarykite sąlygas teisingai atsakyti klasėje.
- ❖ Pastebėkite pastangas ir skatinkite, drąsinkite bandymų aktyvumą, stiprinkite atkaklumą.
- ❖ Skatinkite tėvus dalyvauti vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių pažinimo ir tenkinimo procese.

Naudota ir rekomenduojama literatūra bei šaltiniai:

Daulenskienė, J.N. (2003). Protinio atsilikimo klinika. Šiauliai.

Viv East, Linda Evans. (2008). Vienu žvilgsniu. Tyto alba.

Monkevičienė, O. (2003). Mano vaikai. Kaunas.

Sud. Ambrukaitis, J. (2003). Specialiojo ugdymo pagrindai.

http://www.leidykla.eu/fileadmin/Acta_Paedagogica_Vilnensia/18/str14.pdf